

РЕЦЕНЗИЯ

**На дисертационен труд Паулина Петрова Стоянова на
тема:**

**“Развитие на обучението по рекламен дизайн в България –
исторически и съвременни аспекти ”**

**За присъждане на образователна и научна степен “Доктор”
по Докторска Програма “Изкуствознание и изобразително
изкуство /рекламен дизайн/ ”**

**Професионално направление 8.2. – Изобразително
изкуство**

Рецензент: доц. арх. Даниела Янкова

Паулина Стоянова е с бакалавърска и магистърска степен от специалност „Рекламен дизайн“ в Националната художествена академия. Завършила е с отличие, има участие в множество творчески проекти, както и участие в конференции. Притежава и необходимия брой научни публикации. Работата върху докторантурата е естествено продължение на избория от нея кариерен път.

Дисертационният труд има значителни качества – най-вече заради амбицията на Паулина Стоянова да направи задълбочен преглед на развитието на обучението по рекламен дизайн в съвременния контекст на засилен информационен поток и навлизане на визуалната култура и образите в почти всички сфери на

човешката дейност. Поставен е ключовият въпрос на всяка образователна институция – с какво самочувствие и с какви професионални умения навлизат в професията нейните възпитаници. Дисертационният труд на Паулина Стоянова е теоретична разработка, която включва емпирично изследване, исторически анализ и навлизане в динамиката на съвременната проблематика в сферата на обучението по Рекламен дизайн.

Предложената разработка съдържа 224 страници текстова част. Включва увод, изложение, разделено в три глави, заключение; списък на използвана литература и приложения за проведените анкетни изследвания с различни реципиенти, ангажирани с програмите за обучение във висшето образование по Рекламен дизайн. Обхванати са не само най-старото висше учебно заведение в България – НХА, но и други висши училища и колежи, които имат такива програми. Така в дисертационния труд са анализирани ключови въпроси като степента, в която се включват теоретични знания в учебните програми, начините за стимулиране на творчески подход у студентите (в т.ч. и чрез практически занятия), методите на преподаване на знанията за рекламния дизайн.

Така темата на дисертацията може да се определи като навременна в контекста на промените, пред които е изправено висшето образование. Рекламният дизайн е доброто изследователско поле, на което да се проследи сложната връзка между теоретичната подготовка и творческото конструиране на продукт – едновременно с художествена стойност и с конкретно практическо приложение. Паулина Стоянова убедително следи тази линия в своя дисертационен труд, отделяйки достатъчно внимание на професионалната страна на дизайна и на социалния контекст, в който той се реализира. Така дисертантът навлиза умело в територията на творческите търсения, съчетавайки ги с педагогическата проблематика.

Паулина Стоянова детайлно изследва предизвикателствата на съвременната ситуация и необходимостта рекламния дизайн да развива и усъвършенства своите инструменти. Те са длъжни да

отделят внимание на художествената стойност на крайния резултат и да бъдат иновативни когато дефинират целесъобразността и функционалната насоченост на създавания продукт. Докторантката изхожда от разбирането, че специалистите в областта на рекламния дизайн трябва да поемат нови задачи в сложния и комплексен съвременен комуникационен процес. Те работят в среда, в която медиите трескаво предлагат нови комуникационни механизми и е необходимо да се развиват умения у дизайнерите за предаване на различен тип информация, но без да се загърбват естетическите и семантичните аспекти на графичното послание/съобщение.

Паулина Стоянова се е заела да проучи и разкрие особеностите на темата в исторически план, за да намери нейното продължение в условията на съвременната динамично променяща си ситуация. В първата глава „Възникване на обучението по рекламен дизайн в България“ са проследени етапите в развитието на дизайна – от първите изложения в чужбина през втората половина на XIX век, оформлението на които е възлагано на пионерите на българската академична визуална култура, през основаването на Първото земеделческо-промишлено изложение в Пловдив и по-нататък през десетилетията с участието на страната в световни изложения. Акцентирано е върху усилията на поколения художници и „декоратори“ да оформят национален стил в дизайна, стъпвайки на съвременните достижения в световната практика и да предадат спецификата на националната традиция и културно наследство. Убедително е направена връзката между творческата дейност на поколения автори, като са посочени и значими проекти, изготвяни за различни форуми. Така се оформят обобщения за основни етапи в историята на специалността.

За целите на дисертационната теза добре са проследени и етапите в оформянето на образователните програми във висшите учебни институции в областта на рекламния дизайн. Подробно е проследена програмата на 9 висши учебни заведения.

Изложението в дисертационния труд проследява и етапите в оформянето на дефинициите за тази специфична художествена

дейност. Направената систематизация показва задълбочено изследователско качество в обхващането на различните аспекти на рекламния дизайн, анализирана е значителна по обем литература. Тази глава логично води към анализа в следващите.

Втората глава на дисертационния труд „Основни характеристики на визуалната комуникация“ интерпретира проблемите на визуалната комуникация в дизайна. Изяснява се същността и съдържанието на понятието дизайн. Анализира се връзката изкуство и дизайн, както видовете дизайн. Специално място естествено е отделено на рекламния дизайн, видовете рекламен дизайн, както и включването в него на графичен дизайн. Отделено е място за разглеждане на проблема за цвета в рекламния дизайн.

В тази глава също е направен преглед на значителна по обем литература по разглежданата тема. Убедително е проследена линията на развитие в европейската практика на изграждането на дефинициите за дизайна като специфична творческа дейност и така да се постави рекламния дизайн в средата на изкуствата.

Третата глава „Изследване мнението на студентите и експертни оценки за състоянието на обучението по рекламен дизайн в България“ представлява емпирично изследване, основано на експериментална методика. В тази част от дисертационния труд последователно са разгледани в своята взаимосвързаност проблемите, свързани с образованието по рекламен дизайн, основана на анкетни карти и експертни оценки. Авторът прави задълбочен анализ на получените от анкетите и интервютата мнения и така целият труд получава завършен вид. Подходът да се направи обстойно теоретично изследване на проблема и да се въведат систематизирани оценки на съществуващите учебни програми и методи на преподаване във висшите училища. Посочени са проблемните полета, направено е сравнение в обучението по рекламен дизайн в българските висши учебни институции и степента на приложимост на образователните принципи, проучени са мненията и експертните оценки за възможностите в обучението и

тяхното приложение в съвременни условия. Изведени са ясно основните проблеми, чието решение може да подобри професионалната подготовка на студентите, да им даде по-широки познания и компетенции, и да ги направи конкурентноспособни в една динамично променяща се международна среда.

Посочените в отделен раздел научни приноси на докторантката са точно формулирани и отразяват адекватно развитите тези и изложението в докторската ѝ дисертация.

Разработеният Автореферат, обхваща адекватно интерпретираните проблеми, съответства на съдържанието и акцентите в докторската дисертация.

Като цяло считам, че темата е разработена задълбочено, приложени са интердисциплинарни подходи и анализи, които въвеждат в едно недостатъчно добре изследвано приложно поле, което увеличава научната стойност на доктората.

В заключение си позволявам убедено да препоръчам на членовете на уважаемото научно жури да подкрепят Паулина Стоянова и да гласуват за да ѝ бъде дадена образователната и научна степен доктор.

доц. арх. Даниела Янкова